

Юхнявічус, Р. К. «А табе было страшна?» : інтэрв'ю з дзедам / Р. К. Юхнявічус ; гутарыла А. Далецкая // Герой працы (Шуміліна). — 2010. — 12 лют. — С. 4.

«А ТАБЕ БЫЛО СТРАШНА?»

Палкоўнік запасу Раман Канстанцінавіч Юхневічус – кадравы ваенны. Яго служба праходзіла ў многіх гарнізонах Савецкага Саюза. Паўсюдна ён паказваў узор выканання свайго воінскага абавязку. Асобны радок у біяграфіі афіцэра – Афганістан.

Кабул, Кандагар, Герат, Саланг... Вайна ў Афганістане пакінула глыбокія адмеціны. І не толькі ў памяці.

Пасля выхаду ў запас Р. К. Юхнявічус пасяліўся ў Башнях. Сёння, наярэдадні Дня памяці воінаў-інтэрнацыяналістаў, з палкоўнікам гутарыць яго ўнучка, вучаніца 3 класа Башнёўскай СШ Аляксандра Далецкая.

– Дзядуля, скажы, колькі табе было гадоў, калі цябе адправілі на вайну?

– Трыццаць пяць.

– А табе было вельмі страшна ў першым баі?

– У кожным баі было страшна... Але не за сябе, а за сем'і і дзяцей, якія маглі застацца адны. За тых хлопцаў, якім толькі 18, а яны ўжо ваююць, за іхніх бацькоў, якія кожную хвіліну маглі страціць сваё дзіця.

– Дзядуля, вось я акцябронак, а на вайне ваявалі акцябраты ці піянеры, як ў Вялікую Айчынную вайну?

– Не. Тая вайна была ў іншай краіне, у Афганістане. Але салдаты былі камсамольцамі. Больш за 2000.

– Вось у акцябрат ёсць камандзір, а ў камсамольцаў былі камандзіры?

– Былі, унучка. Іх называлі актывістамі. З дзвюх тысяч камсамольцаў было 300 актывістаў.

– А чым яны займаліся, калі не ваявалі?

– Яны шмат чаго рабілі. Выпускалі баявыя лісткі, «Маланкі», дзе адзначалі салдат, якія вызначыліся ў баях. Арганізоўвалі адпачынак для салдат, паказ фільмаў, спартыўныя спаборніцтвы, работу бібліятэкі. Але ў першую чаргу яны былі прыкладам для салдат. Выхоўвалі ў іншых салдат сілу волі, дапамагалі пераносіць цяжар вайскавай службы. Уяві: кожны дзень пякучае сонца, на небе ні воблачка. Днём спякота ў 40–60 градусаў, ноччу – 20–30. А яшчэ спякотны вецер «афганец», які прыносіць хмары пылу, пяску. Хочацца піць. А вада ў саджалках ці рэках заражана інфекцыйнымі хваробамі. У рэйдах знаходзіліся па 10–20 дзён, недзе было памыцца, пагаліцца, спалі на зямлі ў адзенні. А ў гарах поўна ядавітых змей, скарпіёнаў, фалангаў. Кожны салдат акрамя зброі, бронезжылета, каскі, процівагаза цягнуў рэчавы мяшок вагой 35 кілаграмаў.

Дапамагалі нашы салдаты мясцоваму насельніцтву. Для дзяцей арганізавалі піянерскі лагер, пабудававалі школу, бальніцу, мячэць, камсамольскія атрады дапамагалі сялянам узорваць глебу.

– Скажы, дзядуля, вось у школе за добрую вучобу даюць граматы, дыпломы. А што давалі салдатам?

– Ордэны, медалі, таксама граматы. Вось ў мяне 4 баявыя ордэны, 12 медалёў, знак «За размініраванне», граматы, каштоўныя падарункі, падзякі камандавання.

– Дзякуй, дзядуля, за цікавы расказ. Я спадзяюся, што ты раскажаш яшчэ шмат чаго цікавага. Я зразумела, як мне пашанцавала, што ў мяне такі дзядуля. Я вельмі пастараюся, каб таксама вырасці добрым чалавекам!

А. Далецкая